

Yttrande över aktbilaga 27 mål 10477-17

Klagande

Pers.nr: [REDACTED]

Ombud för klaganden

John Stauffer
Civil Rights Defenders
Sergels torg 12, 111 57 Stockholm
john.stauffer@civilrightsdefenders.org

Ombud för klaganden

Frederick Batzler
Centrum för Sociala Rättigheter
Resursverket Norra Grängesbergsgatan 28,
214 50 Malmö
kontakt@socialarattigheter.se

[REDACTED] ./. Vellinge Kommun

Med anledning av domstolens underrättelse den 13 februari 2019 vill [REDACTED] framföra följande yttrande över aktbilaga 27.

Målet ska tas upp till prövning

Vellinge kommun (Kommunen) anser att saken har prövats slutligt genom Högsta förvaltningsdomstolens (HFD) dom den 17 december 2018 i mål 2149-18 och att hinder föreligger mot att domstolen prövar frågan på nytt. Frågan i mål 10477-17 har visserligen vissa beröringspunkter med frågan som avgjordes av HFD i mål 2149-18. HFD berör emellertid inte den normkonflikt mellan å ena sidan ordningsföreskriften och å andra sidan Europakonventionen och regeringsformen (RF) som [REDACTED] gör gällande i mål 10477-17. Då de åberopade grunderna i mål 10477-17 är andra än de som har prövats av HFD kan saken inte anses slutligt avgjord.

När ett lagförslag ska antas har beslutet inte sällan föregåtts av en normkontroll i form av Lagrådets granskning. Denna granskning innefattar en grundlig utredning av hur den föreslagna normen förhåller sig till grundlagarna och rättsordningen i övrigt, samt vilka problem som kan uppstå vid tillämpningen. Kommunala föreskrifter genomgår inte någon sådan granskning. När kommuner antar föreskrifter som riskerar att strida mot Sveriges internationella åtaganden är det därför särskilt viktigt att domstolarna i enlighet med officialprincipen utreder hur föreskriften förhåller sig till grundlagarna och rättsordningen i övrigt, inklusive Sveriges internationella åtaganden på grund av Europakonventionen.

Enligt artikel 13 i Europakonventionen ska den enskilde ha tillgång till effektiva rättsmedel och enligt artikel 35 ska Europadomstolen pröva ett klagomål först efter att de inhemska

rättsmedlen har uttömts. Tillsammans ger artiklarna uttryck för subsidiaritetsprincipen, som innebär att rättigheterna i konventionen ska ges ett praktiskt och effektivt genomslag och att kränkningar i första hand ska åtgärdas på nationell nivå. Genom ändringsprotokoll nr 15 betonas och synliggörs ytterligare staternas ansvar att upprätthålla rättigheterna i konventionen och garantera deras effektiva efterlevnad.¹ En följd av denna princip är att en nationell prövning måste sträcka sig minst lika långt som Europadomstolens egen prövning av rimliga påståenden om överträdelse av konventionen.²

██████████ menar att ordningsföreskriften står i strid med såväl Europakonventionen – och att en tillämpning av normen därmed innebär att Sverige riskerar att fällas i Europadomstolen – som grundlagsbestämmelser om fri- och rättigheter. Därför har förvaltningsrätten att noggrant pröva samtliga grunder som har åberopats av ██████████ i hennes begäran om laglighetsprövning och att ta ställning till den normkonflikt som ordningsföreskriften ger upphov till.

Ordningsföreskriften står i strid med artikel 10 i Europakonventionen

Det har inte gjorts någon erforderlig proportionalitetsbedömning

HFD ansåg i mål 2149-18 att föreskriften enligt 3 kap. 12 § ordningslagen inte ansågs lägga onödigt tvång på allmänheten eller obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Kommunen anser att denna bedömning innebär att en erforderlig proportionalitetsbedömning har genomförts. HFD:s ytterst begränsade prövning i detta avseende är emellertid inte tillräcklig för att uppfylla kraven enligt artikel 10 i Europakonventionen och för att motsvara den relativt strikta proportionalitetsbedömning som följer av Europadomstolens fasta praxis.

När Europadomstolen tar ställning till om en inskränkning av den enskildes rättigheter enligt artikel 10 är tillåten görs en bedömning i tre steg. Denna bedömning tar sikte på: 1) huruvida inskränkningen aktualiserar en rättighet enligt Europakonventionen, 2) om inskränkningen har skett med stöd av lag med hänvisning till ett legitimt syfte, samt 3) om inskränkningen är nödvändig i ett demokratiskt samhälle.

I detta fallet har förvaltningsrätten således först att pröva huruvida passiv penninginsamling faller inom skyddssfären för artikel 10. Därefter behöver domstolen utreda om Kommunens beslut har inneburit en inskränkning av de rättigheter som skyddas i artikeln. Vid bedömningen ska artikelns första stycke i enlighet med Europadomstolens praxis tolkas extensivt, medan de undantag som uttömmande räknas upp i artikelns andra stycke ska ges en restriktiv tolkning.³

Ordningsföreskriften motiveras inte av ett legitimt syfte

Domstolen har sedan att bedöma huruvida inskränkningen har skett med stöd av lag och med hänsyn till något av de legitima syften som uppräknas i artikel 10(2).

¹ Explanatory Report, Protocol No. 15 amending the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (CETS No. 213), Council of Europe 2013. Se vidare prop. 2015/16:18, Ändringsprotokoll nr 15 – Nya regler för att öka Europadomstolens effektivitet.

² Danelius, Hans, Mänskliga rättigheter i europeisk praxis, Norstedts Juridik 2012, s. 505 ff.

³ Greer, SC 1997, The exceptions to Articles 8 to 11 of the European Convention on Human Rights. vol. 15, Human rights files No 15. Council of Europe Publishing, s. 14. Se även Handyside v. the United Kingdom, ECtHR, judgment of 7 December 1976, s. 49.

Det åligger Kommunen att redovisa med hänsyn till vilket av de uppräknade legitima syftena som inskränkningen har skett.⁴ I förevarande fall bör bedömningen ta sikte på huruvida ordningsföreskriften förebygger oordning. Begreppet oordning ska ges en restriktiv tolkning, vilket innebär att passiv pengainsamling måste anses utgöra en faktisk eller konkret ordningsstörande handling för att ett förbud ska kunna anses rättfärdigat. Kommunen har inte kunnat visa att passiv penninginsamling i Vellinge kommun utgör en sådan faktisk och konkret ordningsstörande handling att ordningsföreskriften uppfyller kraven i artikel 10(2).

Domstolen behöver inom ramen för bedömningen överväga huruvida Kommunen har agerat rimligt, hänsynsfullt och med goda intentioner,⁵ samt om inskränkningen har varit proportionerlig med hänvisning till tillräckliga och relevanta skäl.⁶ Härvid vill [REDACTED] återigen erinra om att beslutet i mediala sammanhang har motiverats med att kommuninvånare upplever "tiggare" som ett problem,⁷ något som klart inte rymms inom de legitima syften som räknas upp i artikel 10(2).

I detta avseende ska också framhållas att Europadomstolen har uttalat att demokrati inte nödvändigtvis innebär att majoritetens syn alltid måste segra, och att en balans måste uppnås som försäkras en rättvis behandling av minoriteter så att majoritetens dominerande ställning inte missbrukas.⁸ Domstolen har vidare betonat att alla inskränkningar av artikel 10 ska göras med beaktande av värden som pluralism, tolerans och vidsynthet.⁹

Ordningsföreskriften är inte nödvändig i ett demokratiskt samhälle

Därefter har förvaltningsrätten att ta ställning till om inskränkningen kan anses nödvändig i ett demokratiskt samhälle. Inom ramen för denna bedömning undersöker Europadomstolen huruvida inskränkningen kan anses rymmas inom konventionsstatens bedömningsmarginal (*margin of appreciation*). För att en inskränkande åtgärd ska anses ha skett inom ramen för statens bedömningsmarginal måste åtgärden vara nödvändig i ett demokratiskt samhälle. En åtgärd anses nödvändig om den motsvarar ett trängande behov (*pressing need*) och är proportionerlig i relation till ändamålet med inskränkningen.¹⁰ Det görs således en avvägning mellan det allmännas intresse att tillgodose syftet med inskränkningen och den enskildes intresse av att åtnjuta rättigheten i fråga.

För att avgöra om det föreligger ett trängande behov som motiverar den inskränkning av enskildas fri- och rättigheter som ordningsföreskriften innebär måste relevanta omständigheter i det aktuella fallet beaktas. Domstolen behöver således undersöka om passiv pengainsamling i detta fall kan anses innebära en konkret och faktisk ordningsstörning i den restriktiva

⁴ Angående bevisbördans placering se bland annat *Observer and Guardian v. the United Kingdom*, ECtHR no. 13585/88, 26 November 1991, s. 72.

⁵ Greer, SC 1997, *The exceptions to Articles 8 to 11 of the European Convention on Human Rights*. vol. 15, Human rights files No 15. Council of Europe Publishing, s. 14.

⁶ *Vogt v Germany*, ECtHR, no. 17851/91, 26 September 1995, s. 52.

⁷ Runol, Martin, *Beslut i kommunstyrelsen om tiggeriförbud i Vellinge*, Sydsvenskan den 29 augusti 2017, <https://www.sydsvenskan.se/2017-08-29/beslut-i-kommunstyrelsen-om-tiggeriforbud-i-vellinge>.

⁸ *Young, James and Webster v the United Kingdom*, ECtHR, no. 7601/76; 7806/77, 3 August 1981, s. 63.

⁹ *Handyside v. the United Kingdom*, ECtHR, no. 5493/72, 7 December 1976, p. 49; *Manoussakis v. Greece*, ECtHR, no. 18748/91, 26 September 1996, s. 44.

¹⁰ Se bland annat *The Sunday Times v the United Kingdom*, ECtHR, no. 6538/74, 26 April 1979, s. 245; *Informationsverein Lentia and Others v. Austria*, ECtHR, ECtHR, no. 13914/88, s. 32-33 samt 38-42.

bemärkelse som avses i artikel 10(2), som dessutom är så pass betydande att den motiverar den inskränkning av enskildas yttrandefrihet som ordningsföreskriften innebär.

I detta avseende vill [redacted] återigen framhålla att individer som ber om pengar för sin försörjning generellt tar platser i anspråk endast tillfälligt, i obetydlig omfattning och utan att inskränka på någon annans verksamhet. Mot detta ska vägas det faktum att förbudet mot passiv penninginsamling innebär en inskränkning av de drabbades yttrandefrihet som kommer till uttryck i såväl svensk grundlag som Europakonventionen. [redacted] vidhåller att det faktum att vissa kommuninvånare i Vellinge känner ett obehag av att konfronteras med personer som ber om pengar för sin försörjning inte väger tyngre än den enskildes rätt att slippa långtgående inskränkningar i sin yttrandefrihet, jämte den inkomstförlust som ett förbud mot passiv pengainsamling medför för de drabbade. Kommunen har inte kunnat visa att den inskränkning i enskildas yttrandefrihet som ordningsföreskriften innebär är nödvändig i ett demokratiskt samhälle enligt artikel 10.

Ordningsföreskriften står i strid med artikel 14 i Europakonventionen

[redacted] gör vidare gällande att ordningsföreskriften utgör en form av indirekt diskriminering i strid med artikel 14 i Europakonventionen i förening med artikel 10. Detta då ordningsföreskriften på ett oproportionerligt sätt begränsar en utsatts grupp möjlighet att utöva sin yttrandefrihet.

Europadomstolen har återkommande konstaterat att åtgärder som får en oproportionerlig effekt i förhållande till en viss grupp kan anses diskriminerande, trots att åtgärden inte är riktad mot gruppen.¹¹ När Europadomstolen bedömer huruvida något utgör indirekt diskriminering görs detta genom att Europadomstolen identifierar en till synes neutral regel.¹² Därefter utreds huruvida regeln innebär att personer som tillhör en viss grupp missgynnas i jämförelse med andra. Fokus är således på effekten av en regels tillämpning, inte på huruvida särbehandling har varit avsikten.¹³

I det aktuella fallet är det i princip bara en grupp som kommer att drabbas av förbudet, nämligen EU-medborgare som lever i utsatthet. Uttalanden av Carina Wutzler, ordförande för kommunstyrelsen i Vellinge kommun, i debatten inför införandet av förbudet pekade också specifikt ut denna grupp som målet för ordningsreglerna¹⁴. De EU-medborgare som tillfälligt kommer till Sverige för att be om pengar för sin försörjning är i de flesta fall romer,¹⁵ vilket innebär att ordningsreglerna kommer att drabba denna etniska grupp, som dessutom utgör en särskilt utsatt grupp i samhället, på ett oproportionerligt sätt.

¹¹ Hugh Jordan v the United Kingdom, ECtHR, no. 24746/94, 4 May 2001, p. 154, ; Hoogendijk v the Netherlands, ECtHR, no. 58461/00, 6 January 2005; Zarb Adami v Malta, ECtHR, no. 17209/02, 20 June 2006, s. 76.

¹² Council of Europe: European Court of Human Rights, Handbook on European non-discrimination law, 21 March 2011, ISBN 978-92-871-9995-9, s. 56.

¹³ Ibid.

¹⁴ Per Lindahl, *Amnesty manar till motstånd mot tiggeriförbud*, Trelleborgs Allehanda den 8 september 2017, <http://www.trelleborgsallehanda.se/trelleborg/amnesty-manar-till-motstand-mot-tiggeriforbud/>

¹⁵ SOU 2016:6 Framtid sökes, s. 20.; Djuve, A.B., Horgen, F.J., Tyldum, G. & Zhang, H. (2015). When poverty meets affluence. Migrants from Romania on the streets of the Scandinavian capitals. Oslo: The Rockwool Foundation.

I Grand Chamber-avgörandet *D.H. med fler mot Republiken Tjeckien*¹⁶ har Europadomstolen slagit fast att romer som grupp, på grund av sin historia, räknas som en utsatt grupp och således ska tillförsäkras ett särskilt skydd, något som också bekräftats i ett flertal efterföljande domar. Domstolen har vidare uttalat att en av huvudorsakerna till romers utsatthet är de negativa attityder mot romer som finns i samhället.¹⁷

I fråga om åtgärder vilka, såsom i detta fall, på ett oproportionerligt sätt drabbar en utsatt grupp i samhället har Europadomstolen inom ramen för sin praxis avseende artikel 14 slagit fast att konventionsstaternas bedömningsmarginal är avsevärt begränsad.¹⁸ För att en sådan åtgärd ska vara tillåten har domstolen uttalat att åtgärden måste kunna motiveras med hänsyn till tunga och övertygande skäl.¹⁹ I detta fall åligger det således Vellinge kommun att redovisa tunga och objektiva skäl som talar för att ordningsföreskriften är nödvändig och inte står i strid med artikel 14, något som kommunen inte har förmått göra.

Ordningsföreskriften står i strid med grundlagsbestämmelser om fri- och rättigheter

Då ordningsföreskriften inte uppfyller de krav som följer av artiklarna 10 och 14 i Europakonventionen har föreskriften meddelats i strid med svensk grundlag, närmare bestämt 2 kap. 19 § regeringsformen (RF), enligt vilken ingen lag eller föreskrift får meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen. Bestämmelsen, som gäller för samtliga normgivande organ, innebär att även om Europakonventionen som sådan inte har status som grundlag så är det grundlagsstridigt att anta en föreskrift som strider mot konventionen.²⁰

Ordningsföreskriften är vidare direkt grundlagsstridig i förhållande till 2 kap. 12 § RF. Detta eftersom föreskriften, såsom har redogjorts för i det föregående, i praktiken endast träffar en specifik grupp, som till största del utgörs av romer, och således missgynnar personer som tillhör en minoritet med hänsyn till etniskt ursprung.

Internationell rättspraxis

Kommunen menar i sitt yttrande att utländsk praxis inte bör beaktas, med hänvisning till att andra länder kan ha andra rättstraditioner. Denna uppfattning saknar emellertid stöd i Europadomstolens rättspraxis, då domstolen ofta hänvisar till internationell praxis.

Att Europadomstolen valt att pröva *Lacatus mot Schweiz* under artikel 10 är inte förvånande. Passiv penninginsamling involverar ofta tre typer av kommunikation för att förmedla ett budskap. Förmedlandet kan ske verbalt, genom skriven text på ett plakat, eller genom en handling som på symbolisk väg kommunicerar ett budskap och personens livssituation. Ofta innebära passiv penninginsamling att alla tre typerna av kommunikation används samtidigt.

¹⁶ *D.H. and Others v. the Czech Republic*, ECtHR, no. 57325/00, 13 November 2007, s. 182.

¹⁷ *V.C. v. Slovakia*, ECtHR, no. 18968/07, 8 November, 2011, s. 146.

¹⁸ Arnardóttir, Oddný Mjöll, *Vulnerability under Article 14 of the European Convention on Human Rights*, Oslo Law Review vol. 3, 2017, s. 158.

¹⁹ *Ibid.*, s. 155; *Alajos Kiss v Hungary*, ECtHR, no. 38832/06, 20 May 2010, s. 42.; *Timishev v Russia*, ECtHR, no. 55762/00, 13 December 2005 s. 58.; *Nachova and Others v Bulgaria*, ECtHR, no 40020/03. 7 July 2012, s. 145; *D.H. and Others v the Czech Republic*, ECtHR, no 57325/00, 13 November 2007, s. 176; *Biao v Denmark*, ECtHR, no. 38590/10, 24 May 2016, s. 94.

²⁰ Bull, Thomas och Sterzel, Fredrik, *Regeringsformen – en kommentar*, Studentlitteratur 2015, s. 88.

I utvecklandet av sin praxis rörande artikel 10 har Europadomstolen beaktat rättspraxis från medlemsstaternas konstitutionella domstolar, och även hämtat inspiration från USA:s högsta domstol.²¹ Europadomstolen har tidigare lyft in resonemang från USA:s högsta domstol i sina egna domskäl.²² Den praxis som [redacted] har åberopat härrör framförallt från konventionsstater som har tolkat artikel 10, men [redacted] har även åberopat praxis från USA:s högsta domstol. Det faktum att Europadomstolens yttrandefrihetspraxis ofta är inspirerad av amerikansk rättspraxis och att *Lacatus mot Schweiz* prövas under artikel 10 indikerar att Europadomstolen tolkar rättigheten i likhet med USA:s högsta domstol.

Praxis från Europarådets medlemsstater

När Europadomstolen tolkar en rättighet söker domstolen ofta efter en europeisk konsensus, eller en framväxande europeisk konsensus.²³ Detta innebär bland annat att en komparativ undersökning görs av rättsuppfattningen i medlemsstaterna.²⁴ I enlighet med artikel 31 i Wienkonventionen beaktar Europadomstolen bakgrunden till och syftet med den rättighet som tolkas och undersöker då europeiska staters praxis som reflekterar en gemensam värdegrund, för att utreda om det finns en allmänt rådande eller framväxande uppfattning bland staterna i en viss fråga. Detta innebär att Europadomstolen måste ta hänsyn till material utöver konventionens artiklar,²⁵ däribland rättspraxis från konventionsstaterna.

Icke-bindande uttalanden från internationella organ

Europadomstolen tar vidare hänsyn till tolkningar som utförts av andra kompetenta organ än domstolar. Domstolen gör detta genom att undersöka gemensamt antagna internationella dokument som rör den aktuella rättigheten, för att se om det råder konsensus i en viss fråga.²⁶ Utöver medlemsstaternas praxis läggs således även icke-bindande överenskommelser och uttalanden från organ som bevakar instrument som skyddar mänskliga rättigheter till grund för bedömningen.²⁷ Fokus ligger då på sådant material som utfärdats av andra organ inom Europarådet, även om annat material också kan förekomma.

Exempel på relevant icke-bindande material utgörs av de åberopade uttalanden från Nils Muižnieks, Europarådets tidigare kommissionär för mänskliga rättigheter, samt uttalanden från FN:s särskilda rapportör om extrem fattigdom och mänskliga rättigheter, Magdalena Sepúlveda Carmona. Båda härrör från kompetenta organ vilka övervakar människorättsliga instrument som har ratificerats av majoriteten av Europarådets medlemsstater.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis har Vellinge kommun antagit en ordningsföreskrift som *prima facie* strider såväl mot Sveriges internationella åtaganden på grund av Europakonventionen som

²¹ Council of Europe, *Freedom of expression: A guide to the implementation of Article 10 of the European Convention on Human Rights*, January 2004, Human rights handbooks, No. 2, s.7.

²² *Appleby v. UK*, ECtHR, no. 44306/98, 6 May 2003, s. 194-95.

²³ Se bland annat *Glor v. Switzerland*, ECtHR, no. 3444/04, 30 April 2009, s. 75.

²⁴ Laurence R. Helfer, Consensus, Coherence and the European Convention on Human Rights, 26 *Cornell International Law Journal* 133-165 (1993).

²⁵ *Ibid.*, s. 78.

²⁶ *Demir and Baykara v. Turkey*, ECtHR, no 34502/97, 12 November 2008, s. 76.

²⁷ Glas, Lize, *The European Court of Human Rights' Use of Non-Binding and Standard-Setting Council of Europe Documents*, *Human Rights Law Review*, vol. 17, 2017, Passim.

svensk grundlag. Då HFD i mål 2149-18 över huvud taget inte berör rättighetsdimensionen av frågan i målet och den normkonflikt som [REDACTED] gör gällande i förevarande mål är det viktigt att förvaltningsrätten prövar hur ordningsföreskriften och dess tillämpning förhåller sig till artiklarna 10 samt 14 i Europakonventionen samt 2 kap. 12 och 19 §§ RF.

När förvaltningsrätten tar ställning till frågan om antagandet av ordningsföreskriften innebär en otillåten inskränkning av artikel 10 i Europakonventionen behöver domstolen använda sig av den etablerade trestegsbedömning som görs av Europadomstolen. Domstolen måste särskilt beakta att Europadomstolen har uttalat att yttrandefrihet ska tolkas extensivt och de tillåtna undantagen i artikelns andra stycke restriktivt, vilket måste anses innebära att det krävs att det kan visas att passiv penninginsamling i Vellinge kommun utgör en faktisk eller konkret ordningsstörande handling som motiverar den inskränkning som görs i enskildas yttrandefrihet. Här ska hänsyn tas till den internationella praxis och de icke-bindande normer som [REDACTED] åberopat.

Vid bedömningen av om ordningsföreskriften också innebär en överträdelse av artikel 14 jämte 2 kap. 12 § RF ska särskilt beaktas att effekten av ordningsföreskriften drabbar en utsatt grupp i samhället på ett oproportionerligt sätt, vilket enligt Europadomstolens fasta praxis innebär att bedömningsmarginalen i det aktuella fallet är snäv. Detta måste göras i ljuset av att förbud mot passiv penninginsamling som riktar sig mot en redan utsatt och marginaliserad grupp i samhället ökar risken för att gruppen drabbas av våld och trakasserier.²⁸

Slutligen ska framhållas att ett flertal kommuner överväger att införa ett förbud mot passiv penninginsamling efter HFD:s dom i mål 2149-18.²⁹ Mot bakgrund av att HFD i det målet endast har gjort en mycket begränsad prövning av den aktuella ordningsföreskriftens förenlighet med ordningslagen, utan att tillämpa Europakonventionen direkt som svensk lag eller genom en fördragskonform tolkning av 3 kap. 12 § ordningslagen, är det således av yttersta vikt att förvaltningsrätten i det aktuella målet tar upp frågan om hur dylika föreskrifter förhåller sig till Europakonventionen och grundlagsbestämmelser om fri- och rättigheter.

John Stauffer

Frederick Batzler

---

²⁸ Se Landelius, Micaela, *Efter beslutet: Enda tiggaren i Vellinge tätort lämnar efter trakasserier*, Sydsvenskan den 3 mars 2019, <https://www.sydsvenskan.se/2019-03-03/efter-forbudet-vellinges-enda-tiggare-lamnar-efter>

²⁹ TT-Inrikes, *Fler kommuner vill införa tiggeriförbud*, Blekinge Läns Tidning den 18 december 2018, <http://www.blt.se/tt-inrikes/fler-kommuner-vill-införa-tiggeriforbud/>.